

עלון דברי חיים לפרשיות תזריע - מצורע

אָל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֵשׁ הַכִּי תִזְרֶיעַ וְיִלְכֶה זָכָר וְטַמְאָה שְׂבַע יָמִים כִּי־יִתְחַזַּק וְהָיָה טָמֵא [י"ב, ב']
 במס' נדה דף ל"א איתא "שאלו תלמידיו את רבי שמעון מפני מה אמרה תורה יולדת מביאה קרבן, אמר להם בשעה שכורעת לילד קופצת ונשבעת שלא תזקק עוד לבעלה..." וקשה מפני מה שאלו שאלה זאת דוקא לר' שמעון? ועוד קשה מהו הלשון של "קופצת ונשבעת" שהרי לשון "קופצת" משמע שמקדמת לישבע, והלא בעת שמקשה ללדת נשבעת ולא קודם הלידה?

איתא במס' נדה דף מ' שאשה היולדת יוצא דופן אינה יושבת עליו ימי טומאה ואינה חייבת בקרבן ור' שמעון סובר שיוצא דופן הרי הוא כילוד רגיל וחיבת בקרבן וכו'. הרמב"ם בפירושו המשניות בבכורות [פ"ח מ"ב] כותב שאין אשה מתעברת אחר לידת יוצא דופן.

ולפ"ז י"ל שהתלמידים ידעו שטעם הקרבן הוא משום דכשכורעת לילד קופצת ונשבעת שלא תזקק עוד לבעלה..., אבל ר"ש על כרחך לית ליה האי טעמא שהרי הוא בעצמו סובר שהיולדת יוצא דופן ג"כ חייבת בקרבן, ואף שלא שייך כאן הטעם הנזכר לעיל דהא בלאו הכי לא תלד עוד. משום הכי שאלו דווקא לר' שמעון שלשיטתך דסברת דעל יוצא דופן ג"כ מביאה קרבן, א"כ למה אמרה התורה דכל הנשים יולדות חייבות בקרבן, הרי ביוצא דופן לא צריכה שבועה שהרי לא יהיה לה אח"כ שום צער לידה דהא אינה יולדת שוב. ועל זה השיב ר' שמעון "שבשעה שכורעת לילד קופצת ונשבעת" לשון "קפיצה" מורה על הקדמה, וג"כ הכוונה בלשון "קופצת ונשבעת" היינו כשמתחילה לילד ואינה יודעת אם יצא דופן או לא כבר אז נשבעת ושפיר חייבת בקרבן.

חנוכת התורה

אֵהָ הַכֹּהֵן יִמַח רֵי הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע וְהֵנִיחַ לֵאמֹר הֲפֹךְ הַנֶּגַע אֶת עֵינֵינוּ וְהִנֵּגְנוּ לָאֵשׁ הַטְּמֵאָה בְּאֵשׁ שַׂרְפָּנוּ פֶּחֶת תֵּהוֹ אוֹ בְּקֶרֶת תּוֹ אוֹ בְּגִבַּח תּוֹ [י"ג, נ"ה]

ההבדל בין מילת "עונג" ל"נגע" הוא שבמילת "ענג" העי"ן נמצא בראש התיבה, ובנגע העי"ן נמצא בסוף התיבה. וזהו שמרמז הכתוב "והנה לא הפך הנגע את עינו" שעדיין ה"נגע" בעינו [עם העי"ן שלון] ולא הפך העי"ן שלו להיות בראש התיבה ובזאת ליהפך ל"עונג".

ברית כהונת עולם

זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמִּצְוָה בַּיּוֹם טַהֲרֶתְוּ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן [י"ד, ב']

איתא בערכין דף ט"ו אמר ר' יוסי בן זימרא: כל המספר לשון הרע - נגעים באים עליו, שנאמר: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית". אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: "זאת תהיה תורת המצורע"? זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע. וקשה מה המידה כנגד מדה שיש בין הנגעים ללשון הרע? ועוד יש להבין סמיכות ב' מימרות אלו.

איתא בחגיגה דף ט"ו שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא - ברא כנגדו, ברא הרים - ברא גבעות, ברא ימים - ברא נהרות. אמר לו: רבי עקיבא רבך לא אמר כך, אלא: ברא צדיקים - ברא רשעים, ברא גן עדן - ברא גיהנום. כל אחד ואחד יש לו שני חלקים, אחד בגן עדן ואחד בגיהנום, זכה צדיק - נטל חלקו וחלק חברו, נתחייב רשע - נטל חלקו וחלק חברו בגיהנום. ואיתא בתוספתא דהמספר לשון הרע אין לו חלק לעולם הבא, וביארו המפרשים שזהו משום שחבירו נטל את חלקו בגן עדן והוא נטל עבירה זו לעצמו ולכן אין לו חלק לעולם הבא.

והנה בבבא מציעא דף נ"ח איתא שכל היורדים לגהנום עולין חוץ מג' שירדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש... והקשו תוס' שהרי בב"מ דף נ"ט איתא שאמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאם היו מקרעים בשרי לא היה דמי שותת לארץ. ולא עוד, אלא אפילו בשעה שעוסקין בנגעים ואהלות אומרים לי: דוד, הבא על אשת איש מיתתו במה? - ואני אומר להם: מיתתו בחנק, ויש לו חלק לעולם הבא, אבל המלבין את פני חבירו ברבים - אין לו חלק לעולם הבא. הרי שהבא על אשת איש שי שיש לו חלק לעולם הבא, וא"כ למה הגמ' מונה הבא על אשת איש בין אלו שירדין ואין עולין? ותירצו התוספות שהכוונה היא שירדין ואין עולין היינו שאין עולין מיד אלא לאחר שנידונים בגהנום.

אולם לדברינו מתורצת קושיית הוס' שהבא על אשת איש אין לו חלק לעולם הבא, אבל אלו שהלבינו פניו של דוד ברבים הרי דוד נטל את חלקם בגן עדן, וא"כ שוב אין להם חלק בעוה"ב מכיוון שבנוסף למה שהפסידו את שכר המצוות שלהם, "הרוויחו" גם את חלק דוד המלך בגהנום. ולכן אמר להם דוד "הבא על אשת איש מיתתו בחנק אבל יש לו חלק לעולם הבא" דהיינו שמי שבא על אשת איש נשאר לו עכ"פ החלק שנלקח עתה מכם על שהלבנתם את פני. ומעתה נבין מה המידה כנגד מדה בעונש הנגעים על חטא הלשון הרע שהרי אמרו חז"ל בערכין דף ט"ז מה נשתנה מצורע שאמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" משום שהוא הבדיל בין איש לאשתו [ע"י הלשון הרע שסיפר], לכך אמרה תורה "בדד ישב", ועוד אמרו שם שנגעים באין על גילוי עריות. וא"כ יש לומר שכשאדם זה סיפר לה"ר על השני לקח גם את חטא גילוי עריות שהיה לשני שעליו באים הנגעים, לכן הוא לוקה בנגעים. וזהו הקשר בין ב' המימרות שהבאנו בריש דברינו שבתחילה נאמר שכל המספר לה"ר נגעים באים על גופו, ועל זה קשה מה המדה כנגד מדה שיש כאן, ועל זה יישב ריש לקיש "מאי דכתיב" "זאת תהיה תורת המצורע" זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע" שכיוון שבדיבורו על הזולת לקח על עצמו את חטא גילוי העריות של האיש שעליו סיפר לה"ר, לכן נגעים באים עליו!

הקדמת ים התלמוד

וְצִוָּה ה' כִּהְיֶה וְלִקְחָה לְמִטְהָר שְׂתֵי צִפְחֵימֶת טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת וְאֶצְבָּה הַכֹּהֵן וְשֵׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הַאֲחֵת אֶל כְּלֵי חֹרֶשׁ עַל מַיִם חַיִּים [י"ד, ד' – ה']
וקשה דמאחר ששוחט רק ציפור א', למה הוצרכו לציפור שנייה?

הנה הגמ' בחולין דף פ"ט אומרת אמר רבי יצחק: מאי דכתיב "האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם" - מה אומנותו של אדם בעולם הזה - ישים עצמו כאלם, יכול אף לדברי תורה - תלמוד לומר: "צדק תדברון", יכול יגיס דעתו - ת"ל: "מישרים תשפטו בני אדם".

הגמ' בעירובין דף כ"א דורשת דרש רבא: מאי דכתיב "לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דדי לך". "לכה דודי נצא השדה" אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבונן של עולם, אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהן גזל ועריות ושבועת שוא ושבועת שקר, "נצא השדה" - בא ואראך תלמידי חכמים שעוסקין בתורה מתוך הדחק.

מי שמדבר לשון הרע ובא עליו נגע צרעת, העונש שלו הוא לישיב בדד מחוץ למחנה. לאחר מכן כשחוזר לביתו חושש לפתוח פיו שמא ייכשל בלשון הרע, לכן ציוותה עליו התורה שיביא שתי ציפורים אחד לשחיטה כדי שידע שמיתה זו של הציפור היתה אמורה לבוא עליו מחמת חטאו. והציפור השנייה באה ללמד שלא יחדל לדבר לגמרי, אלא ימשיך לדבר ובמה לדבר? "נצא השדה נלינה בכפרים" נראה את אלו שלומדים תורה מתוך הדחק, כי "צדק תדברון" יש לדבר בדברי תורה.

אפריון

סיפור השבוע

וב'יום השם ינימול בש תרלתו' [י"ב, ג']

פעם הזמינו את בעל התפארת שלמה להיות סנדק בבית מילה, התפארת שלמה סירב בידעו שבעל הבית הוא בעל עבירה גדול.

אמר לו אבי הבן "כבוד הרב הלא זו מצווה וכיצד יכול הרב לסרב".

ענה לו הרב "נו אז תהיה לי פחות מצווה".

התעקש אבי הבן "אבל אם הזמנתי והרב לא בא – זאת כבר עבירה".

ענה לו הרב "איזה צר עין אתה, לך יש כ"כ הרבה עבירות, ואתה כ"כ מקפיד כלי שלא תהיה לי אפ' עבירה אחת...".

פינת ההלכה – האם מועילה ראיית הכהן את הנגע ע"י משקפיים?

ור'אה הכהן את הנגע ויש ער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בש תע צרעת הוא וראהו כהן וטמא אותו [י"ג, ג']

הרוגצ'ובר הסתפק האם כהן יכול לבדוק את הנגע ע"י משקפיים.

התפארת ישראל במס' נגעים [פ"ב, אות י"ח בי"ח] הוכיח ממה שאמרו בברכות כ"ה שאם ערוה בעששית אסור לקרוא קריאת שמע כנגדה דכתיב "ולא יראה בך ערות דבר" והרי היא נראית, הרי לנו שראייה ע"י זכוכית שמה ראייה ואין לומר שדין זה הוא רק לחומרא, שהרי מעשין בכל יום שמברכים על התורה וקוראים בה ע"י משקפיים, וכן מברכים על הנר במוצאי שבת אף אם הוא מכוסה בזכוכית, וכן מברכים על הלבנה דרך זכוכית בהירה [ומה שאמרו על המהרש"ל שפתח חלון כדי לקדש הלבנה ולא קידשה דרך זכוכית, זה היה רק לזהירות בלבד שהיא שאפשר ליזהר עדיף, אבל לא שכך הדין].

אמנם יש לומר שראיית הנגע ע"י הכהן שונה מכל אלו כי כשיראה את הנגע דרך זכוכית יש לחשוש שמא יטעה, וכפי שמצינו בעדות ראיית הלבנה שכאשר ראה את הלבנה דרך עששית אינו מעיד. ועוד מצינו בתוספתא שכשיש חלון בבית המנוגע פותחו ורואה. ולכאורה תמוה לשון "פותחו ורואה" שהרי בדרך כלל כל חלון הוא כבר פתוח? אלא בהכרח שהכוונה לחלון הסתום בזכוכית שאין לראות בעדה אלא יש לפתוח את החלון. ואף שאפשר לדחות ראייה זו ולומר שמדובר בחלון עץ אטום, מ"מ מסתבר שראיית הנגע דומה לראיית לבנה שבשתיים צריך ראייה ברורה ולא ראייה דרך זכוכית.

שו"ת צפנת פענח [י"ג] – תפארת ישראל

תקציר הפטרה – ישעיה ס"ו

בשבת ראש חודש מפטירין "כה אמר ה' השמים כסאי" שכתוב בה "והיה מדי חדש בחדשו". הנביא מוכיח בשם ה' את בני דורו הרשעים על שמביאים זבחים לה' ועושים מעשים רעים, על זה אומר הקב"ה "השמים כסאי" וכי אתם סבורים שהבית שבו אתם מביאים הזבחים יכיל אותי, אינו נכון כי אני צויתי לעשות הבית כדי שישאל יכוונו לבם למקום, וכיון שאתם עושים הרע ובאים לבית, הפסדתם הכוונה ואין זה רצוני. קול יוצא מהיכל ה' ומקטרג על פושעי ישראל, ולכן לעתיד לבא ה' ישלם לרשעים כגמולם.

הנביא מנחם את ישראל על זמן העתיד והמשיל הכתוב את ירושלים כאשה יולדת שכל בני הגולה יחזרו לירושלים [אומות העולם יביאו את בני הגולה לירושלים] והרי היא כאילו ילדתם כולם ביום אל' בלי חבלי לידה. ה' יעשה דין ברשעים וישאיר כמה פליטים ויפזרם בקצוות תבל כדי שיפרסמו את כבוד ה', וכשישמעו אומות העולם נסים אלו, יביאו מנחות לה'. "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת שבשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'".

שבת שלום!